

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litero merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 75.

— Sibiu, Mercuri 17/29 Septembre. —

1880.

Legi electorali. Activitate, sau Resistentia passiva.

II. Amu premissu la inceputulu acestei discussiuni, că vomu fi necessitati a reinprospeta multe lucruri din trecutu, date inse uitarei, sau astadi neluate in consideratiune, fara care inse o intielegere nu e cu potintia.

In locu de uniune conditionata, buna-óra că a Croatiei, s'a facutu fusiune, contopire neconditionata, precum o ar face unu cuceritoriu mare cu o provincia subjugata prin arme. S'a proclamatu ce e dreptu, egalitate de drepturi si pentru tiér'a subjugata, in realitate inse vedemu tocma contrariulu. Din tóte, dreptulu fundamentale, dreptu ce contine o parte de suveranitate, s'a marginitu, sau mai justu, s'a schiloditu pentru immens'a maioritate a locuitorilor Transilvaniei intru atata, in cătu elu a devenitu o satira pentru densii. Fusiune si totusi differentia essentiala intru exercitiulu drepturiloru politice.

Acesta este unulu din acelea puncte delicate, asupra caruia lipsesce până acum o buna intielegere intre poporulu romanescu din Transilvani'a si intre celu din Ungari'a, cu Banatulu si cu Graniti'a banatiéna. Apoi daca nu ne intielegu ei, cu atatu mai puçinu ne va intielege lumea cealalta.

Legea electorala din Ungari'a dela 1848 observata până in a. 1874 a fostu neasemenatu mai liberala decâtu cea transilvana din acelasu anu, éra dupa modificarea ei este si mai liberala, candu din contra, cea din Transilvani'a remase totu asia de egoista si netoleranta, că-ci modificarile facute in trens'a sunt numai la aparentia.

Despre legea electorala transilvana din anulu 1848 marturisesce insasi diet'a, in primul a lineatu, că aceea este improvisata, ocasionala, provisoria, numai pentru-că cu ajutoriulu ei se póta alergá deputatii ardeleni cătu mai curendu la diet'a din Pest'a. Din legea intréga transpira unu egoismu nationala incarnatu, coperitu cu velulu subtile alu perfidiei, tocma precum se si asteptá dela o dieta convocata numai de gubernatorulu amerintiatu cu mórte de cătra rebeli. §. 1 in 4 puncte ale sale este celu negativu, in care se arata persónele lipsite de dreptulu electorale. La §. 2 se dice

numai in parentese, că de aci incolo nici romanii de confessiune gr. orientala (görög nem egyesült) nu sunt inpedecati prin confessiunea loru dela exercitiulu dreptului electorale. In §. 3 se dá tuturoru locuitoriloru dela cetati, orasie mari si mici sufragiulu universale in cinci categorii. Dicemu inadinsu sufragiu universale, pentru-că conditionile de dreptu electorale coprinse sub a) b) c) d) sunt numai formalitati ridicole, că-ci care sarantocu nu are casa in valóre de 300 (60 galbini) si care cersitoriu nu are venitu de 100 florini pe anu? éra sub p. e) se recunósce in termini respicati dreptulu electorale la toti proletarii dela tóte orasiele sdramtióse, in cătu cei ce nu cunoscú relatiunile nóstre ardelene, citindu acestu punctu, stau la mirare, cum de nu ia fostu rusine dietei aristocratice din 1848 a se degradá pe sinesi la o lege cá acésta, adeca a recunósce dreptu de suveranitate la toti cersitorii si betivii dela orasie, numai din suppositiune, că daca locuescu la orasie, trebue se fia si magiari. Aici a inpinsu fanaticismulu nationala pe acea dieta!

In §. 4 se regulédia dreptulu electorale pentru locuitorii dela tiéra, adeca din comunele rurali, ce se dicu sate, fia acelea mai mari si decâtu multe orasie, séu mici de totu. In acelea câteva mii de comune, in care locuescu preste 2 milióne de suflete, alegatori sunt a) toti nobilii, fara nici o esceptiune, incepéndu dela grafi, treptatu până la nobilii sateni opincari si cersitori, firesce si aci in presupunere, că maiortatea nobilimeii este din magiari, sau incai din renegati, precum si toti secuii liberi, carii adeca n'au fostu nici nobili nici iobagi, adeca marea loru maiortate; b) toti locuitorii acelu comune, care nu sunt organizate cá municipie, daca póta nume impropriu de orasie, totu numai pe langa conditionile fictive din §. 3, din cauza că si in acestea se presupunea a fi maiortatea locuitoriloru magiari; a) toti ceilalti locuitori ai miiloru de comune rurali au dreptu electorale numai sub conditione, daca platescu câte 8 fl. m. conv. (8 fl. 40 cr.) contributiune directa pe mosiile loru (foniciera), sau mai respicatu, daca sunt proprietari de câte 26 până la 30 si 40 de jugere (pogóne) de câte 1600 stanj. patrati, prin urmare daca mai au si ale loru locuinte proprie, vite de jugu si altele

necesarie la economia. Afara de acei economi proprietari nenobili, mai are dreptu fiacare comuna ce trece preste 100 fumuri, se'si trimita din sinulu seu câte 2 alegatori, in numele comunei, éra cele mai mici numai câte unulu.

Dupa acésta lege s'au alesu 73 deputati din tóta Transilvani'a, la carii mai tardiu se mai adaosera 2.

Se nu uitamu, că dupa §. 3 lit. d) de dreptulu electorale se mai bucura, pe la orasie si orasiele, toti asia numitii honoratori, medici, chirurghi, advocati, ingineri, artisti academici, professori, membrii ai academiei, apotecari, preoti, capelani, dascali, fara nici-unu censu; din contra, pe la sate chiaru si parochii sunt supusi la censu conformu §-lui 4.

Dara in toti acei §§-i nu este nici-o urma de aspirare nationala, cuventulu natiune, nationalitate nu'lu afli nicairi. Nu dieu, că s'au feritu de elu, numai cá se póta fi insielata opiniunea publica européna, in realitate inse legea intréga protege numai pe nationalitatea magiara, că-ci candu dici nobilu, secuulu liberu, orasianu bogatu ori saracu, dici totu numai magiaru, cu esceptiune de câteva orasie sasesci. Nu cá dóra orasiele aru fi lipsite de poporatiune romanésca, care in unele se afla si in maiortate relativa, pe unde sunt trei nationalitati (Brasiovu, Blasiu, Orasci'a etc.), in altele chiaru absoluta (S. Sebesiu, Sieic'a etc.); ea inse este in cele mai multe in minoritate, din cauza mai virtosu, că până la imperatulu Josifu II romaniloru nu le a fostu permis a se asiediá pe la cetati si orasie, éra dela meserii (professiuni) au fostu opriti mai in tóte până in a. 1852. Si nu cá aru lipsi multime de sate magiare, curate sau amestecate, cu locuitori iobagi; dara dietei nu ia mai pasatu nimicu de acésta parte a poporatiuneii magiare, dupace lips'a ei la alegeri se implinescu cu mare abundantia prin miriad'a de proletarii dela orasie.

Cu acestu modu artificiosu se asigurá minoritatiei magiare o maiortate monstruósa, care numai prin legea electorala din 1863 fu demascata si redusa la mesur'a cuvenita. Dara acea lege fu cassata prin diet'a aristocratica dela Clusiu din 1865/6, care apoi restabili pe cea din 1848.

Aci este locul se reflectamu si la legea elec-

Foisiór'a „Observatoriului“.

Ipocrisi'a.

Cugetari culesse si prescurtate de:
Dem. R. Racovitia.

Cātu de insielatóre sunt vorbele unoru ómeni! De câte-ori nu este cineva victim'a acelora, ale caroru cuvinte pareau a inspirá mai multa incredere. Unde ai fi creduti se gasesci bunetatea, nu dai de cătu preste o politetia rece: in loculu amiciei gasesci in realitate unu interessu inositoriu; in loculu iubirii, vanitatea si cochetari'a; in loculu devotamentului pentru o cauza nobila, orgoliulu secretu, ambiitiunea mascata, interessulu meschinu; in loculu innocentiei, numai masc'a acesteia.

Unde este sinceritatea si adevéru? Care trebue se fia coruptiunea ómeniloru, de vreme ce nu indrasnescu a se aratá asia, cum sunt in realitate?

Éta ceea ce se aude fórte adesea si, din nenorocire, cu fórte dreptu cuventu.

De aci se nasce o neincredere generala chiaru intre ómenii, a caroru virtute este reala. De aci se nascu banuéli in contra ori-carei fapte pe care o lauda admiratiunea publica. Lumea este obicnuita a prepune reulu pretutindeni. Acei cari se plangu mai multu in contra nesinceritatii ómeniloru, de multe ori sunt aceia, cari au a'si inputá mai multa defectulu ipocrisiei.

Se fia ori-cine sinceru si se spuie, déca a datu totudeauna altora esemplulu sinceritatii pe care o prentinde dela ceilalti. Ore vreo gresiala comissa in ascunsu n'a silitu pe nimeni a para in ochii lumii mai bunu de cătu este. Pentru a castigá favóra vre-unei persóne, pentru a ajunge la unu scopu, n'a facutu nimeni parada in vorbele lui, de sentimente, pe care nu le avea in ánima?

Cine n'a cautatu si n'a obtinutu amici'a unoru persóne in unulu din acele momente de bucuria, care

facu pe omu mai expansivu, pe care mai in urma alte timpuri, alte inpregiurari i le-au facutu indiferinte séu póte chiaru urite? Cine n'a insielatu cătu de puçinu, ánimi pline de incredere, tineri cari isi adusesera totu foculu juniei si poterea activitatii?

Aceia, pe care'i acusamu, séu pe care despretiulu nostru 'i condamna, nu sunt mai rei de cătu noi.

Plangerile generale in contra ipocrisiei si ori-carui feliu de prefectoria nu sunt de cătu prea fundate; aceste vicii amarescu pe cei ce sunt siliti a traí inpreuna, inveninédia placherile cele mai curate, corupu momentele cele mai pretióse, inspira misantropi'a si desgustulu de orice relatiune cu ómenii. Flagelulu prefectoriei nu intristédia pe omu de cătu din cauza, că se obicnuescu tinerimea se prefere sinceritatii si virtutii, prefacétorii a indemanatica.

De aceea se gasescu mai multi ómeni ipocriti de cătu sinceri, de aceea afla mijloculu de a uní simtiualitatea cea mai comuna si dorintiele cele mai criminale cu unu exterioru onestu si cuviintiosu. In secretu facu tóte desordinele, sunt coplesiti de coruptiune si, in publicu, vorbescu de virtute, se silescu a face ilusiune altor'a, se insiéla ei singuri. Nenorociti! au pe obradiu masc'a sanetatiei, pe candu in realitate béu otrav'a viciului si au dejá mórtea in sínu: candu denuntia coruptiunea celorulalti, se acusa singuri, că-ci unu verme secretu le róde ánim'a.

Pentru ce cea mai mare parte dintre ómeni se exercita in art'a ipocrisiei? Din prudentia? Dar ce prudentia este a distrage celu mai mare bunu, sinceritatea? Prudentia este óre a mascá viciile secrete, a ascunde unu reu care róde in locu de a stírpi acele vicii, in locu de a vindecá acelu reu? Prudentia este óre a se umilí omulu intr'atátu, in cătu se'fi frica necontentitu de a se aretá in tóta nerusinarea lui, a se condamnă la o temere continua de a nu fi demascatu?

Ipocritulu, ori-care ar fi motivulu, se asémána totudeauna cu ucigasiulu silitu a se ascunde in stufisuri dese séu in pesceri intunecóse, pentru a nu fi prinsu. Ce devine atunci triumfulu unui ipocritu, candu

acea, pe cari 'i-a insielatu unu momentu, ilu despretiuescu candu se dá pe fatia, si remane singuru cu rusinea si cu remuscarea. Viéti'a ipocritulu nu este de cătu o contradictiune a omulu cu elu insusi. Elu sémana cu actorii, cari niciodata nu se arata publiculu asia cum sunt in realitate, ci, insarcinati cu roluri straine si reprezentandu totudeauna pe altii, sémana cu o moneta falsa fara valóre reala, care insiéla cu unu exterioru adevératu pe omulu fara experientia séu ne atentu. Nimeni nu'lu despretiuescu mai multu de cătu elu insusi in fundulu cugetului, că-ci nimeni nu cunósce mai bine secretulu nerusinarei sale.

Orice ar intreprinde omulu, daca parascescu drumulu sinceritatii, se arunca pe drumuri pline de spini. Indata ce ia o masca, fric'a de a o vedea cadiendu'í ilu condamna la o viéti'a turburata. Necontentitu se silesce a fi domnu pe vorbele, pe privirile si gesturile lui. Ori căta finetie ar intrebuintiá cineva cá se acopere cu masc'a innocentiei, onestitatii si bunetatiei, sentimentele sale jóse, este impossibilu cá duplicitatea, cá dorint'a ce are de a se aretá mai bunu, cá virtutea sa falsa, cá totu acestu exterioru inprumutatu se nu'lu aduca in situatiuni neplacute. Se scie cá nu totudeauna nóptea pastredia secretele ce i s'au incredintiatu, dar cá de multe-ori incredintiédia dilei crimele la care a fostu martura. Asemenea este cunoscutu de toti, cá und'a aduce la tiermu cadavrulu victimei innecate de o mana criminala, cá man'a unui copilu, rupendu unu sigulu care ascunde secrete profunde, dá pe fatia ceea ce n'a potutu descoperi ochiulu celu mai petrundietoriu.

Fric'a, sóçi'a nedespartita a ipocrisiei, inveninédia pe celu ce o possede. Totu ce se castiga cu mijloculu acesta, nu este de cătu o rapire nelegitima, nu este de cătu rezultatulu insielatoriei. Ce e si mai tristu pentru unu ipocritu, este cá nu póte avea fericirea amiciei, bunu nepretiuitu posedatu de omulu sinceru.

Ori-care 'iar fi indemanarea in art'a prefacétoriei, este in elu ceva care'i contradice vorbele; vocea severa a consciintiei i se aude in dulcéti'a afectata a vorbeloru. In zadaru suride: ceea ce ascunde, i turbura pri-

torală a Ungariei, totu din 1848. Aceea se cuprinde în art. V. A conservatu și diet'a Ungariei privilegiulu nobililoru, dară acésta clasă de locuitori în Ungari'a propriă este relative multu mai pușina decâtu în Transilvani'a. De alta parte inse, același art. V dă dreptu de alegere la totu locuitorii căți platescu 5 fl. fonciera și posedu $\frac{1}{4}$ de mosiia, adeca 8 jugere (pogóne) de câte 1200 stanjini patrați. Nicairi în acea lege nu se afla urme asia mari de egoismu nationale că în legea din Transilvani'a.

Cum s'au modificatu ambele acelea legi în a. 1874 vomu vedea mai la vale; aci trebuie se ilustramu cu cifre pe amendoué asia, precum s'au aplicatu ele în trei perioade electorali, 1866, 1869, 1872.

Dupa informatiunile statistice publicate de dn. Mátraș în a. 1869, numerulu alegatoriloru în Ungari'a propriă eră:

Nobili privilegiati	94,243
Proprietari de pamentu și realitati, mari, mici	532,896
Inteligenția (honoratori) fara censu	39,455
Numerulu totale în Ungari'a	666,594

Acestia esiti din 11.117,623 suflete locuitori pe unu teritoriu de 4119 miliarie patrate.

Din contra în Transilvani'a erau alegatori privilegiati (cu secui cu totu)	74,134
Alegatori proprietari mari și mici, numai	14,495
Inteligenția	1,421
Sum'a alegatoriloru în Transilvani'a	90,050

Acestia scosi dela 2.101,727 locuitori pe 1079 miliarie patrate, și se întielege de sine, că pe temeiulu legéi egoiste din a. 1848. Diferenti'a enorma sare în ochii ori si cui.

Ungari'a are dupa conscriptiunea din 1 Jan. 1870 aprópe de 5 ori mai multi locuitori decâtu Transilvani'a, și totusi alegatorii sei privilegiati sunt numai 94,243 în fașia cu cei 74,134 ai Transilvaniei. La proprietarii alegatori abnormitatea este totu asia de scandalósa. Dară critic'a legéi transilvane s'a facutu de mai multe-ori în epoce diverse; un'a dintru acelea, cea mai exacta din tóte, o vomu reproduce cătu mai curendu în partile sale principale. (Va urmá.)

Unu arhiepiscopu și ministrulu de culte.

Abia este unu diariu în totu coprinșulu Ungariei și alu Transilvaniei, inca și dintre cele strictu ministeriali, care se nu fia luatu cunoscintia despre aprigulu conflictu provocatu de cătra dn. ministru de culte August Trefort între sine și dn. arhiepiscopu rom.-catholicu Josifu Samassa dela Agri'a. Subjectulu certéi este pe scurtu urmatorulu:

Din esperienti'a facuta până acuma s'au adeveritu, că în Ungari'a nici chiaru universitatea dela Pest'a nu stă la înaltimea moderna a sciintiei, că gimnasiile sunt mai rele decâtu fusera cele vechi, și că ele s'au deterioratu fórte prin excessiv'a acumulare de obiecte (până la 14?), în cătu fórte pușini tineri potu se petruna prin tóte, și asia se

virea și o face nesicura. În zadaru jura, consciint'a dă accentulu seu o espressiune care desminte ceea ce afirma. Intr'unu cuventu, dacă nimicu esterioru nu'lu tradédia, termina prin a se tradá elu singuru.

Cine ar putea iubi séu stimá pe unu ipocritu, dacă ar aparea de odată în form'a lui cea adeverata? Ce aspectu ar avea viciele lui acoperite până în acelu momentu în mantau'a ipocrisiei?

S'ar vedea lacomu, apropiindu'si într'unu modu perfidu si nedreptu bunulu altuia, ambitiosu, silindu-se din invidie a patá glori'a altor'a si a castigá prin injosire o favóre pe care n'ar putea s'o aiba prin meritele sale, voluptosu, patandu'si ánim'a si viét'i'a, nerespirandu de cătu desfranarea, se va dá pe fatia cum întinde din resbunare curse cunoscutiloru sei, cum fura averea veduveloru și a orfaniloru, cum se silesce a face sgomotu si-a provocá admiratiunea pe candu famili'a sa, victima a vanitatii lui, se scobóra cu incetulu, cade în miserie și în desconsiderare.

Vediutu astfelu, în tóta uraciunea lui morala, cine ar putea se'i acórde unui asemenea omu increderea séu stim'a?

Acésta este sórtea, acésta este viét'i'a ipocritulu. Elu sperá a învinge totulu prin prudintia, dar, mai pórternice de cătu densulu, lumea si împregiarile i restórna proiectele si triumfa de prefacétori'a lui.

Dintre toti, pe care 'i-a insielatu, elu este celu mai de plansu, trist'a esperientia i-o spune si'lu convinge, dar prea tardiu, că sistemulu lui erá insasi imprudint'i'a.

Se nu se incerce nimeni a se pareá altfelu de cum este în realitate: ánim'a se'i fia totu asia de senina cá si figur'a, cugetarea totu asia de onesta cá si vorbele: éta adeverat'a prudintia, sorginte de multiamire, principiu constantu și sicuru de fericire.

(Binele publicu).

póte aplicá la ei cu totu dreptulu sententi'a vechia: ex omnibus aliquid, ex toto nihil, din tóte câte-ceva, din totu nimica, din care cauza tiér'a se imple de ómeni prea ignoranti, inse cu atátu mai infumurati. Mai adaogeti la tóte acestea studiarea în limb'a magiara la cele mai multe gimnasie, cu terminologiile noué, pe care nici chiaru multi profesori nu le întielegu de locu, fara ajutoriu de vocabularie compuse inadinsu. Din acea tinerime preparata reu, trece o parte mare la academiile juridice, de care în Ungari'a sunt mai multe decâtu ori-unde, partea cea mai mare confessionali, mai alesu catholice și calvinesci. Tinerii reu preparati din gimnasiu nu invétia nimicu în academi, cei mai multi nu știu mai nimicu latinesce.

Despre acea stare miserabila a studieloru juridice au fostu desbateri ferbinti chiaru și în dieta și reulu fu recunoscutu. Ce facú ministrulu? Elu provocá puru și simplu pe auctoritatile bisericesci, că se cassedie cele mai multe academi de drepturi și fondurile cu care se tînu acelea, se le concentredie la locuri multu mai pușine, pentru-cá scadiendu numerulu academiiloru de drepturi, se mai scada și numerulu atátoru juristi proletari golani.

Archiepiscopulu Samassa pre candu erá numai canonicu, functionase că referente sub br. Oetves în ministeriulu culteloru; prin urmare, esc. sa ajunsu acum arhiepiscopu, cunósce bine afacerile din acelu ministeriu, cum și starea scóleloru din tóta Ungari'a, știe inse si atata, că academi'a de drepturi din Agri'a este mai buna decâtu cele mai multe; de aceea s'a simțitu vetamatu greu, că dupace ministrulu i trimite pe capu unu comissariu că se asiste la examenele juristiloru, și dupace acesta facuse o relatiune fórte buna despre academia, acuma vine același ministru și ilu provóca se inchida acea academia. Archiepiscopulu respunde în termeni eleganti, cari inse sémena fórte multu cu nesce cutite englesesci de rasu. Ministrulu i disese, că academi'a nu stă pe nivell'a sciinteloru moderne; arhiepiscopulu replica ministrulu: se'si védia mai bine de facultatea juridica dela Pest'a, unde tocma juristii se ocupa cu ori-ce alta, ambla în tóte cárciumele și alte locuri publice, numai la prelegeri nu, în cătu de ex. la unu professoru s'au inscrișu 180 de tineri, au mersu inse preste totu anulu numai 20—25 la prelegeri, ceilalti nu! În cătu pentru proletariatul de juristi, care ese din academi, arhiepiscopulu dá ministrulu se pricépa odată, că dacă colegii lui ministrii nu aru aplicá în functiuni pe atátea mii de alti individi cu totulu ignoranti și prosti, fii ai protectiunei, juristii buni nu aru stricá atata pavagiu din stratele cetatiloru, ci aru ajunge la vreo pane onesta.

Revista politica.

Sibiú, 28 Septembre st. n. 1880.

Cu cătu se retragu mai multu valorile entusiasmulu în albi'a normala a vietiei prosaice de tóte dilele și cu cătu judecamu mai cu sange rece despre sgomotósele serbatori și tendentiósele manifestari, ce au avutu locu în Galiti'a și Bucovin'a, cu atátu reiese mai multu la lumina, că acea cale-toria, pe care o a întreprinsu M. S. imperatulu Franciscu Josifu I în Galiti'a și Bucovin'a, a avutu unu caracteru eminentu politicu, de o inportantia actuala, ce nu se póte negá.

Avendu în vedere incordatele și recorósele relatiuni politice domnitóre astadi între Austro-Germani'a și Russi'a, cu deosebire dela încheierea aliantiei nescrise între Austri'a și Prusso-Germani'a, caletori'a monarchulu austro-ungaru în Galiti'a și Bucovin'a este considerata în curcurele gubernamentale rusesci, că o demonstratiune, a carei ascutisiu este îndreptatu în contra Russiei și a politice sale orientale. Inscenarea acelei caletorii imperiale, împreuna cu tóte episódele sale, ni se pare a fi comparabila cu ultim'a revista, pe care o face unu generalu asupra armatei sale, înainte de a pronunțiá ordinulu, că se între în lupta.

Este lucru prea firescu, că un'a din consecentiile acelei caletorii va fi, că gubernulu rusescu se isi ia si elu mesurile sale și se inscenedie contra-demonstratiuni, cu scopu de a paralísá efectele acelei caletorii ale imperatulu austriacu. De ce natura voru fi acele contra-demonstratiuni rusesci, nu se póte sci, de órece gubernulu rusescu a dispusu si dispune în totudeauna de unu bogatu arsenalu de intrigi și de unu numerosu generalu-stabu de diplomati de tóte gradele, cari nu sunt intru nimicu inferiori diplomatiloru celoru doi vecini aliatu la Vien'a și Friedrichsruhe. Déca despre caletori'a M. S. imperatulu în

Galiti'a și Bucovin'a nu se póte dice că au facutu buna impressiune în afara, apoi ea este departe de a fi incantatu pe nemti și pe unguri, cari prin curentulu slavo-filu alu politice interne a comitelui Taaffe, se simtu delaturati și innadusiti.

În tempu ce nemtii injura pe tóte tonurile bogatulu loru registru de invective, calomni și recriminatiuni perfide pe comitele Taaffe și pe slavii din Austri'a, ungurii se folosescu de ocașiune și dandu libertate deplina furieloru siovinismulu și alu fanatismulu loru de magiarisare, pornira unu resbelu sistematicu nu numai în contra nóstra a romaniloru, dară și în contra germanismulu, inchidendu teatrele nemtiesci, alungédu din functiuni pe toti nemtii, cari nu știu limb'a ungréscă, eliminandu limb'a germana din instituttele de invetiamentu unguresci, introducédu cu forti'a limb'a magiara în tóte serviciile de statu, ale comitateloru și alu comuneloru urbane și comunale.

Afara de acésta, liberalulu cabinetu alu d. C. Tisza lasa deschise tóte portile și usile, pe cari kossuthianismulu reinviatu isi face intrarea sa triumfatóre nu numai în Ungari'a, dară și în Transilvani'a, preparandu astfelu terenulu pentru o inevitabila a dou'a editiune a celoru întemplete la 1848. Déjá croatii se încérca și nu fara successu, a luá repressalii în contra terorismulu administratiunei unguresci, subt care ei nu suferira nici pe a sut'a parte, cătu amu suferitu și suferimu noi romanii. Mai curendu séu mai tardiu, în viati'a privata cá și în cea politica, Nemesis vine, de si în aparintia în cele mai multe casuri cu pasi tardii, dară ea vine de sicuru. Acésta o voru esperiá ungurii totu asia de sicuru, precum o au esperiatu tóte popórale despotice, netolerante și nesociabile.

O simtita schimbare și iniuriere asupra situatiunei politice a stateloru europene va avea fara indoiala și recent'a crisa ministeriala din Franci'a, unde fostulu ministru-presedinte d. de Freycinet împreuna cu alti doi colegi ai sei din ministeriu si-au datu demissiunea, care a si fostu primita din partea presedintelui Republicei d. A. Grévy. Dupa o crisa de pușine dile noulu cabinetu francesu s'a constituitu în modulu urmatoriu: ministru-presedinte și de instructiune: Jules Ferry; la esterne: Barthélemy-Saint-Hilarie; la interne: Zephirin Constans; la finantie: Magnin; la justitia: Cazot; la resbelu: generalulu Farre; la marina și colonii: vice-admiralulu Cloué; la comerciu: Tirard; la lucrările publice: Sadi-Carnot; la posta și telegrafe: Cochéry.

Chiamarea betranulu și renumitulu savantu Barthélemy-St.-Hilarie la conducerea politice esterne a Republicei francese este considerata că o proba, că gubernulu francesu nu este dispusu a parasi rezerv'a observata până acuma, fatia cu politic'a sa esterna. Cu tóte acestea se afirma că durat'a noului cabinetu nu va fi lunga, ci că elu este numai unu cabinetu provisoriu și de transitiune, care la timpulu seu va fi inlocuitu prin unu cabinetu de actiune și energicu dupa placulu d. L. Gambetta, actualulu presedinte alu camerei deputatiloru, care se considera déjá de pe acuma a fi dictatorulu Republicei francese pentru momentulu celu supremu alu resbunarei în contra Prusso-Germaniei. Se vorbesce că d-lui Gambetta i-ar fi successu a desparti pe Itali'a de aliantia austro-germana și a o apropiá de Franci'a, care în casulu datu, va merge alaturea cu Angli'a și Russi'a în deslegarea cestiunei orientale. Din caus'a acésta érası a începutu a se crede, că principele de Bismark s'ar fi decisu a reinprospetá aliantia celoru trei imperati nordici, cu scopu de a încheiá o nou coalitiune și santa aliantia în contra Franciei. Care ar fi pretiulu unei astfelu de aliantie nu este greu a fi ghăcitu. Elu ar fi platitu de cătra Turci'a și micile state dunarene.

Despre activitatea flotei colective adunate inaintea Dulcignei până în momentele acestea nu s'au auditu nimicu decidiatoriu. Prim'a descarcatura de tunu nu s'a facutu inca, dară ea póte se esplodedie în totu momentulu, de órece albanesii sunt firmu determinati a se opune cu tóte poterile la ocuparea Dulcignei prin trupele montenegrine. În resistenti'a loru albanesii sunt intariti și prin incurgiarile și inpintenarile primite din Constantinopole, unde politic'a și demonstratiunea navala a mariloru poteri europene au provocatu o iritatiune, care merge din ce în ce crescédu până la fanatismu, probandu astfelu lumei, că poporulu turcescu este inca departe de a ratificá de buna-voia, sentinti'a de mórte decretata asupra Turciei de cătra Congressulu și conferenti'a din Berlin. Parol'a turciloru este: morimu, dară nu ne damu.

Dela adunarea generala a Asociatiunei transilvane etc. tinuta in Turda. Augustu 1880.

(Urmare.)

Siedinti'a III dela 8 Augustu.

XXI. Presedintele deschizindu sidedinti'a la orele 5 1/2 d. a. inpartasiesce cumca au mai sositu 2 telegrame felicitatore si anume: a) dela Dr. Jarnicu din Vien'a; b) dela Dr. Vasici dela Teplitz, ce se acludu sub T) si U).

ad XXI. Adunarea le ia cu bucuria spre sciintia.

XXII. Presedintele inpartasiesce cumca in decursulu sidedintiei II s'a mai prezentatu o disertatiune pentru acesta adunare generala, a lui Vasile Popescu preotu romanescu in Jugu, pe care inse nu a avutu timpu se o cetesca conformu statutelor pentru a o putea recomanda spre cetire. Disertatiunea se aclude sub V.

ad XXII. Se ia spre sciintia si dupa ce se va ceti prin presidiu, respective se va censura, se hotaresce a se tipari in organulu Asociatiunei ca si celealte disertatiuni insemnate, inse necetite in acesta adunare generala.

XXIII. Comisiunea pentru propuneri continuandu'si raportulu referedia asupra propunerii lui Dr. Alessi de sub Nr. 170, de a se reinvia foi'a Asociatiunei „Transilvani'a” ca organu alu Asociatiunei in loculu Annaleloru. Comisiunea recomanda primirea acestei propuneri si anume este de parere ca „Transilvani'a” se reapara in marime de cate 1 cola unu numeru la jumetate de luna, adeca 23 numeri, 24 cole pentru membri cu pretiu moderatu.

ad XXIII. Adunarea primesce propunerea comisiunei ca dela 1 Ianuariu 1881 se reapara foi'a „Transilvani'a” ca organu alu Asociatiunei in numeri semilunari de cate 1 cola. Totuodata hotaresce ca pentru membri fondatori si pe vietia precum si pentru cei ordinari, cari platescu regulatu tacsele anuale la inceputulu anului (anticipative), se se tramita gratuitu; era pentru nemembri si membri ce nu platescu regulatu tacsele, se se dea cu unu pretiu moderatu, ce'lu va statori comitetulu.

XXIV. Comisiunea pentru propuneri referedia asupra propunerilor comitetului Asociatiunei de sub Nr. 146 ex. 1880, ce le face cu privire la propunerile facute de Anania Trombitiasiu in adunarea generala ce s'a tinutu la 4 Augustu 1879 in Sighisior'a, conformu insarcinarii primite la p. VII alu procesulu verbalu susceputu in acea adunare. Aceste propuneri se acludu sub W) la acestu processu verbalu. Comisiunea recomanda ca adunarea generala se primesca din acele propuneri urmatoarele: a) Fia-care despartimentu alu Asociatiunei se fia recercatu prin comitetu de a studia tinutulu seu din punctu de vedere alu conditiunilor fizice, economice, etnologice, intelectuale si morale, apoi din punctu de vedere alu materiilor, alu industriei si alu comerului indicandu-se in urma in fiacare tinutu ce ramu alu productiunei economice, de materii si de industria si pe ce cale s'ar putea promová mai cu successu; ce ramuri noue de productiune si pe ce cale mai practica s'aru putea introduce, si in fine ce si cum s'ar putea lucra mai cu sporiu pentru inaintarea culturai intelectuale si morale a poporatiunei din acelu tinutu. b) Comitetulu Asociatiunei se fia insarcinatu ca pe bas'a datelor castigat in modulu amintitu sub a) si pe alte cali, se studiede conditiunile pentru infintiarea unei seu mai multoru scole de messerii seu de industria pentru poporulu tieranu, va face toti pasii ce i se voru para de lipsa pentru a ajunge la scopu, atatu la inaltulu regimu catu si la ordinarietatele metropolitane din tiera, si astfelu studiatu si pregatita cestiunea in indigitarile speciale necesarie, despre loculu, felulu, modulu sustinerei unui astfelu de institutu, se o presinte la timpulu seu adunarei generale spre ulterior'a decidere. Celealte propuneri comisiunea nu le recomanda a se primf.

ad XXIV. Adunarea accepta propunerile comisiunei de sub a) si b), dar totuodata radica la valore de concludu si propunerile de sub c) si d) ale comitetului si anume: c) se hotaresce ca Asociatiunea se puna la cale explicarea legeri comunale din 1879, asia ca ea se fia usioru accesibila intielegerei poporulu. Ca acesta intreprimdere se aiba rezultatu, se se escrie unu concursu pentru celu mai bunu comentariu alu legeri comunale din 1879 pentru intielegerea poporulu cu terminulu pana la 1 Maiu 1881 si cu unu premiu de fl. v. a. 150; d) se hotaresce crearea de 2 stipendii á 60 fl. v. a. pentru tineri seu tinere din poporu, cari voru se cercetedie vre-unulu din institutele pentru messerii seu industria din patria, cu scopu de a se instrui si perfectoná in vre-unu anumitu ramu alu industriei de casa si a respandi apoi acestu ramu si intre consatenii sei.

XXV. Comisiunea pentru propuneri referedia asupra propunerii lui Dr. Barcianu insinuata la p. 7 alu acestui processu verbalu, ca pe viitoriu se se coprinde in raportulu generalu alu comitetului Asociatiunei si raportulu despre cassa si celu despre bibliotec'a Asociatiunei. Comisiunea recomanda primirea acestei propuneri.

ad XXV. Propunerea comisiunei se accepta.

XXVI. Comisiunea pentru propuneri referedia asupra propunerii lui Anania Trombitiasiu anuntia la p. X alu acestui processu verbalu care suna: acei membri din comitetu cari afara de casu de bola si absentia justificata nu voru participa de doue ori la sidedintiele comitetului se se priveasca ca esiti din comitetu, era presedintele se intregeasca loculu loru dupa seri'a alfabetica din membri suplenti. Comisiunea este de parere ca acesta propunere se nu se accepte, pentru-ca din actele comitetului nu se vede nimica cumca comitetulu ar suferi atatu de multu la portarea agendelor sale din absentia membrilor, in catu se fia trebuintia a se introduce nisce mesuri atatu de aspre contra membrilor din comitetu, si candu s'ar intempra acesta crede ca comitetulu singuru va veni se propuna ore-care mesuri. Comisiunea este totuodata de parere si recomanda adu-

narei generale ca pe viitoriu se se alaga de membri in comitetu si dintre functionarii Asociatiunei.

ad XXVI. Propunerile comisiunei se primescu in intregu coprinsulu si se pronuntia de concludu alu adunarei generale.

XXVII. Comisiunea pentru prop. referedia asupra rogarei lui Ioanu Jancu preotu gr. or. in Vidr'a de josu data la p. XII alu acestui processu verbalu, prin care se roga ca lasamentulu fericitulu si neuitatulu Avramu Jancu ce la testatu Asociatiunei respective natiunei, se'lu venda din mana libera, era la acesta vindere se aiba densulu preferintia caeteris paribus. Comisiunea propune ca veninda comitetulu Asociatiunei in positia de a vende averea amintita a lui Avramu Jancu, se aiba considerare la rogarea lui Ioanu Jancu, ca celu mai de aprupe consangeanu caeteris paribus.

ad XXVII. Adunarea accepta propunerea comisiunei.

XXVIII. Totu acea comisiune referedia despre cererea lui Josifu V. Balintu parochu gr. cath. alu Petridului data la p. XII, b) alu acestui processu verbalu prin care se roga ca pe viitoriu se fia scosu din list'a membriloru ordinari si a fi lasatu numai ca membru ajutoriu cu tacsu anuala de 1 fl. Comisiunea recomanda a se considera acesta rogare.

ad XXVIII. Adunarea incuviintiedia rogarea lui I. V. Balintu.

XXIX. Comisiunea pentru prop. referedia asupra rogarei lui Alesandru Nicolescu, data la p. XII, c) alu acestui processu verbalu, prin care se roga a i se da unu ajutoriu pentru a'si continua cur'a in spitalulu din Clusiu. Comisiunea cu parere de reu nu pote recomanda luarea in considerare a acestei rogari, fiindu-ca scopulu Asociatiunei este cu totul altulu si asia, nu are nici unu titlu de a putea vota acestu ajutoriu.

ad XXIX. Adunarea primesce propunerea comisiunei.

XXX. Comisiunea pentru prop. referedia despre rogarea scolarulu de a IV cl. normala din Blasiu, intrata in decursulu sidedintiei a III de a i se oferu unu stipendiu. Comisiunea propune a se transpune comitetulu pentru decidere meritorie candu va pertracta bursele Asociatiunei.

ad XXX. Se primesce propunerea comisiunei.

Fiindu timpulu inaintatu sidedinti'a III se radica la orele 8 1/2 sera, anuntiandu-se sidedinti'a IV pe mane 9 Augustu la orele 10 a. m.

(Va urma.)

Sciri diverse.

— (Monumentulu) maretiu de marmora albu, destinatulu a se inaltia neuitatulu nostru Alesandru Papiu Ilarianu a sositu aici in 4 ladi dela Kreuznach din Prussi'a renana. Elu costa preste 2 mii fl. Academia insarcina pe membrii sei Baritiu si Hodosiu cu asediarea lui.

— (Monumentulu generalulu revolutiunariu Bem) va fi desvelitu si inauguratu cu mare solemnitate la Muresiani (Maros-Vásárhely) in diu'a de 17 Octombore a. c. La acesta solemnitate se astepta si o deputatiune a poloniloru, cari in numele natiunei polone, va depune o cununa comemorativa la capetaiulu acelu monumentu.

In 26 Septembore cur. era se se desvelisca si inauguredie la Ocn'a-Sibiulu monumentulu radicatiu in suvenirea insurgentiloru unguresci, caduti si ingropati acolo in Februariu 1849.

— („Ellenzék”) este titlulu noului diariu kossuthianu, alu carui numeru de proba au si aparutu in septemana trecuta in Clusiu, sub redactiunea d. Bartha Miklos. Acestu diariu revolutiunariu, combatendu dualismulu, va milita pentru perfect'a independetia a Ungariei ca statu. Maxim'a oficiala a numitului diariu este: „Fortiter in re, suaviter in modo!” Vedeavom cu acestu nou diariu va sci aplicá maxim'a adoptata, care este forte elastica si capritioasa. Despre redactorulu este cunoscutu, ca in Septembore 1877 a fostu unulu dintre acei secui rebelli, cari asteptasera se intre in Moldov'a cu scopu de a strica calile ferate si a da focu orasielorlu pe unde se aflau muscali.

— (Ernatimpuria.) Calendariulu ne spune ca in lun'a lui Septembore se incepe tomm'a, codrii si muntii nostrii inse si-au si pusu deja albulu turbunu de ne'a pe capetele loru, ca si candu ne-amu aflá in lun'a lui Decembre. Temperatur'a au scadiutu forte tare in urm'a ploiloru ce cadiura in septemana trecuta si in acesta. Vinicultorii si-au perditu orice sperantia de a produce unu bunu vinu in anulu acesta. Cu atatu este mai mare bucuria a speculantiloru de vinuri, cari apucasera a'si implia butile si pifnitiile cu mustulu din anulu trecut. Pretiulu vinulu din anulu trecut se urca repede, asemenea si alu berei, alu carei consumu ia proportiuni din ce in ce mai mari, contribuindu in modu forte fatalu la decadinti'a culturai vitiei de viia.

— (Monastirea calugaritielorlu ursuline) din acestu orasiu, dupa ce au suferitu o per-

dere multu discutata prin desertarea scandalosa a doue maice, in 24 l. c. a mai suferitu o perdere prin mortea maicei Maria-Cecilia-Josefa, nascuta Litsken de nascere din Brasiovu, care muri in etate d'abia de 31 ani.

— (Pausz in Caransebesiu.) Dupa cum amu intielesu din funte autentica fostulu vice-comite alu comitatulu Severinu Ioanu de Pausz a fostu escortatu de cata organele justitiei din Romania pana la Rosiav'a, si aici a fostu predatu judetiului reg. cercualu. Judele regescu Phobus din Rosiav'a fiindu insarcinatu de cata asessorulu tribunalulu din Caransebesiu Scherf, carele este totuodata si judele investigatoriu alu numitului fostu vice-comite, l'a primitu si predatu castelanulu Szabó, si acesta la adusu apoi cu trenulu in 12 Septembore st. n. a. c. la Caransebesiu, unde indata dupa sosire a fostu incarceratu in chili'a penitentiariulu, carea era pregatita deja pentru densulu cu cateva dile mai inainte.

Pausz a enaratu sub decursulu caletoriei sale dela Rosiav'a la Caransebesiu inspectorulu Szabó: ca elu a fugitu mai antaiu la Vien'a, de aici la Triest, si apoi la Constantinopolu; inse nicairi nu s'a aflatu bine, si mai virtosu in Constantinopolu, unde intentionase a remanea a aflatu multi fugiti loviti de asemenea sorte; pe langa aceea trebuia se scie bine si limb'a franceza, ce densulu nu o prea posesdea, si asia nu putea se incepa nimicu, pentru sustinerea vietii sale; in fine cei 7000 fl. v. a. cari i luase cu sine, i spessase parte mare, si era aprupe se'i sleiasca de totu; dreptu aceea se decisu la 1 Septembore a se reintorcescu preste Romania era in patri'a sa, si a se infatiosia de buna voia inaintea judetiulu; intentiunea acesta din urma inse i se nimici; ca-ci calcandu pe teritoriulu romanu, fu descoperitu si incarceratu.

In 13 Septembore la 3 ore dupa amedi a fostu prim'a ora ascultatu de cata judele investigatoriu Scherf, si durat'a ascultarii a tinutu pana la 7 ore. Pausz aparú inaintea judelui investigatoriu cu totulu consternatu, si mai de multe-ori sub ascultare erupse in plansu si suspine convulsive.

(„Desteptarea“).

— (Erasi morde de evreu.) Diarielu din Oradea-mare aducu scirea infricosiata, ca in 4 Sept. assassini au inpuscatu in comun'a Ilonca pe jidovulu Spielmann ser'a, totu in casa, prin ferestra, ca si pana acuma pe cei mai multi. Spielmann fu lovit in pieptu tocma in momentulu candu isi terminase rogatiunea, dupa care a si remasu indata mortu. Acelu nefericitu inca era cunoscutu ca usurariu cumplitu. Diariulu observá, ca in anulu acesta este alu optulea omoru de ovreu in acelu tinutu, si ca pana acum nici-unulu din ucigasii acelora nu e descoperitu (Szabads. Nr. 181). Acestea inpregiurari semena tare a conspiratiune de catilinari crunti si nihilisti desperati, de a omori pe toti cati trecu in ochii loru de usurari si rapitori.

In acelasu timpulu defraudarile de bani publici se continua in partea cea mai mare a Ungariei, ca si cum le-ar fi pusu cineva la ordinea dilei. Mai virtosu averile orfaniloru sunt dilapidate si furate, ca si cum acelea nu aru fi ale nimerni. Acesta specie de hotia au ajunsu se aiba rubrica stabila in press'a unguresca. Temnitiele se inpopredia neinctatu, hotiile inse cu atatu mai tare se inmultiescu.

— (Jacobu Friedmann rabinulu faicatoriu de minuni dela Sadagur'a satu mai intregu jidovescu), care afurisise si pe br. Mustatia, pentru-ca acesta voise a ridicá o bisericu in vecinatatea sinagogei, veni, in 23 de ani abia odata, la „pecatosulu” Cernautiu, inse si acuma numai cu scopu „ca se blagoslovesca” pe imperatulu Franciscu Josifu, „carele face multu bine jidoviloru.” In momentele candu se apropiá imperatulu, rabinulu ridicá manile, dara inchise ochii si asia 'lu binecuventá. M. S. se uitá la elu, ilu salutá, fara a vorbi ceva. Rabinulu este unu mosnegu nepotintiosu cu barba alba si lunga; jidovii se inchina lui ca lui Messi'a. Elu e forte bogatu; ca-ci bigoteri'a este o profesiune forte grasa si usiora de muncitu, era nebuni sunt mai multi pe pamentu de catu sunt stele pe ceriu. Mai alesu femeile ii implu pungile preste mesura, pentru-ca se le face „norocu” la maritatulu fetelorlu, se le dea prunci la cele sterpe, ca-ci la evrei acum ca si in vechime, trece de rusine a nu avea prunci si sunt in stare se se despartia din acesta causa; mai departe ele ceru dela santulu profetu rabinu, ca se le cera dela Sabbath frumsetia, bani, bogatii mari si alte bunetati pamentesci.

— (Omoru si éراسi furci). La Güns in Ungari'a superióra o femeia spurcata omori pe barbatu seu cu ajutoriulu cumnatu-seu, frate alu barbatului. Fiindu barbatulu fórte bétu, ea incepù se'lu pisedie cu o despicatura de lemnu, dara vedindu cà totu nu móre, luà o secure si 'i despicà capulu in càtu i esira creerii. Ucgasi'a fu condamnata de càtra tribunalulu reg. la mórté in furci, cumnatu-seu la robia de mai multi ani.

— (Scól'a de telegrafia.) La 1/13 Novembre viitoriu se va incepe in Bucuresci si Iasi unu cursu pregatitoriu de telegrafia pentru aspirante, conformu legeri organizarii corpului telegrafo-postale promulgata cu inaltulu decretu Nr. 1279. Se face dar cunoscutu cá aspirantele care aru dorì se urmedie acestu cursu se presinte cererile loru la Directiune pâna la 15/27 Octobre insoçite si de urmatórele acte cerute de lege si regulamentulu relativu.

1. A fi romana séu din parinti naturalisati.
2. Certificatu de absolvirea scólei centrale séu asilulu „Elen'a.”
3. Actulu de botezu constatatoriu, cà are etatea dela 20 pâna la 25 ani.
4. Certificatu de buna conduita:
5. Certificatu cà nu este maritata, séu cà este maritata cu unu telegrafistu.

Dupa terminarea acestui cursu acele din aspirantele care voru depune esamenule satisfacétoru, voru fi admise la 1/13 Aprilie 1881 cà eleve aspirante cu salariu de 80 lei (pe luna).

— (Bursele si ajutóriele votate de adunarea generala dela Turd'a.) Pentru 6 burse (stipendie) de studenti si 12 ajutórie de meseriasi, se publica concursu pe column'a acésta. Alte vreo 8 burse votate si pe anulu ce vine, sunt date din anii trecuti, precum de ex. celu de 400 fl. la facultatea filosofica s. a. Si fiindu-cà studentii carii le folosescu, au produsu atestate in partea cea mai mare fórte bune, ei remanu in folosirea bursei si pe a. c.

Bibliografia.

— (Anuntiu de prenumeratiune) la parte'a a III-a din „Memoriulu” lui *Josifu Sterca Siulutiu de Carpenisiu.*

Coprinsulu va fi:

1. *Resfrangerea si indreptarea mai multoru neadeveruri, faptice si istorice, coprinse in biografi'a mitropolitulu Siaguna, scrisa de archim. N. Pope'a.*
2. *Mai multe fapte si intemplari memorabili din anii 1848/9, 1861, 1863/4, 1865, privitóre la istori'a contimporana.*
3. *Monografi'a Abrudului si a muntiloru apuseni, cu preferintia a comunelor Carpenisiu, Abrud-satu si Buciumu. Libertatile loru asigurate prin diplome si donatiuni regesci si princiare. Luptele loru pentru independintia. Ajungerea loru in star'e a de jobagi. Incercarea loru de a se eliberá éراسi. Caus'a celebra cu Varga Catarin'a. Arestarea ei prin Vicariulu Siagun'a. Opiniunea prefectiloru romani asupra acestui faptu, s. a. t. s. a. t.*
4. *Mai multe episóde memorabile din viet'i'a prefectulu Avramu Jancu, necunoscute pâna acuma. Dorerea sufletésca a densulu si caus'a nefericirii sale. Ultimele óre ale prefectulu Dobra. s. a. t.*

Brosiur'a acésta va fi de 8—9 cóle, formatu octavu, charthia fina, litere moderne francese, pretiulu 80 cr. plus 5 cr. porto postal. Prenumeratiunea se póte face la autorulu in Sibiu.

Dela 10 esemplarie colectantiloru se dà unulu gratis.

Numai atâtea esemplare se voru tipari, càti prenumeranti se voru inscrie in listele de prenumeratiune.

Listele au a se tramite negresitu pâna in 1 Novembre 1880 la autorulu in Sibiu; éra pretiulu este a se plati pâna in 20 Decembre 1880. Oplu acesta se va espedá prenumerantiloru de sicuru, pâna la 1 Ianuariu 1881 st. n.

J. St. Siulutiu de Carpenisiu.

Coprinsulu acestei brosiure a d. J. St. Siulutiu de Carpenisiu va fi atátu de interesantu si de inportantu pentru istori'a nóstra nationala, in càtu orice recomandatiune din partene ar fi de prisosu, cu atátu mai virtosu, cà publiculu cunosce dejá din cele doue parti anterióre ale „Memoriulu” càtu este d-lu autoru de competente si versatu in materi'a ce tractédia, precum si zelulu si sacrificiile banesci ce le-au intrebuintiatu pentru culegerea pretiosulu seu materialu, din sorginti ce numai d-lui i-au statu la dispositiune. Nu ne indoimu deci, cà

onor. publicu se va grabi a prenumerá la acestu opu, acarui valóre nu stà in nici-o comparatiune cu modestulu pretiu ce-i l'au ficsatu autorulu ei, care este cu multu mai presusu de càtu se face specula cu publicatiunile sale. Red.

— Románia alkotmányos intézményei. Irta Dr. Pap László köz- és váltóügyved, kir. törvénytészi bíró. Sátoraly-Ujhely 1880. Autorulu acestei carti ungresci se încerca a face cunoscuta compatriotiloru sei organizatiunea de statu a Romaniei.

— Annaliile reuniunii invetiatoriloru romani selagieni. Periodulu primu 1869—1880. Compusu din incredintiarea adunarei generale, de Gavrulu Trifu, vice-presedinte. Gherl'a, tipografi'a „Georgiu Lazaru” 1880. Pretiulu 40 cr. Coprinsulu acestei brosiure de 79 pag. 8° mare este urmatoriu: Prevorbiere. I. Istori'a scurta a reuniunii dela infintiaréa ei pâna la anulu 1880. II. Vorbire de deschidere a presiedintelui cu ocasiunea adunarii generale tinute in Bocsia-Romana la 15 Maiu 1877. III. Referatul vicepresiedintelui despre activitatea reuniunii in anulu 1879. IV. Vorbire despre lips'a folosulu si modulu infintiaréi fonduriloru scolastice, tinuta de vicepresiedintele Gavrulu Trifu la adunarea generala din 1876. V. Vorbire despre crescerea si instruirea fetitiloru, tinuta de vicepresiedintele Gavrulu Trifu la adunarea generala din 1877. VI. Vorbire despre lips'a si midiolócele creerii biblioteceloru poporale si scolarie tinuta de vicepresiedintele Gavrulu Trifu la adunarea generala din 1878. VII. „Despre scól'a de pomaritu si lips'a ei” disertatiune cetita de notariulu reuniunii Joanu Hendea la adunarea generala din 1879. VIII. Starea materiala a reuniunii in anulu 1879. IX. Protocolulu adunarei generale din 1879. X. Statutele reuniunii. XI. Regulamentu pentru tinerea propunereloru de proba. XII. Instructiune pentru manipularea cassei reuniunii. XIII. Statute pentru fondurile scolastice infintiaréa in Silvani'a. XIV. Administratiunea reuniunii. XV. Membrii reuniunii.

Abonamentu nou la „Observatoriulu”.

Prin acésta se deschide abonamentu nou pe triluniulu Octobre—Decembre a. c. si anume:

- cu 2 fl. v. a. in laintrulu monarchiei,
- cu 2 fl. 50 cr. séu 6 franci in straietate.

Acei p. t. domni abonati alu caroru abonamentu espira cu ultim'a Septembre st. v. sunt rogati a'si reinnoi abonamentulu de timpuriu, pentru cà se nu suferé intrerupere in espedarea diariului.

Bani de abonamentu se transmitu mai usioru si mai sicuru prin asemnatiuni postale (mandate) de a dreptulu la: „Observatoriulu” in Sibiu.

Esemplarie complete mai avemu numai dela 1/13 Juliú a. c.

Condiuniile de abonamentu se potu vedea in fruntea diariului.

Redactiunea.

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

24 Septembre st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	6.50—7.50
Grâu, amestecstu	1 „	5.——6.—
Secara	1 „	4.80—5.20
Papusiou	1 „	4.80—5.20
Ordiu	1 „	4.10—4.50
Ovesu	1 „	1.80—2.20
Cartofi	1 „	1.60—2.—
Mazare	1 „	6.50—7.50
Linte	1 „	9.——10.—
Fasole	1 „	6.——7.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	36.—38.—
Untura (unsóre topita)	50 „	30.——32.—

Requisite de invetiamentu

afiatóre la W. Krafft in Sibiu.

Map'a tieriloru tienetorie de coron'a Ungariei pentru scólele poporale, data de

Eugenie Bordeaux, Editiunea II, 158 cm. lata 111 cm. inalta, pe pandia in mapa, necolorata

colorata

„ Europei, trad. J. M. Moldovanu, 140 cm. lata si 120 cm. inalta, pe pandia, in mapa 5.50

„ Semigloburile séu cart'a globulu pamentescu, 131 cm. lata si 110 cm. inalta, pe pandia, in mapa 4.50

Globuri terestre ajustate, 22 cm. in diametru 7.—

Aparatulu metricu constandu din 12 obiecte, inpreuna cu esplicarea loru in limb'a romana 4.50

Atlas de istori'a naturala cu 250 figure colorate si cu prescurtare compl. a istoriei natur. a catoru 3 domen. leg. 1.75

Masina de computu cu globuletie albe si negre pe drotu (sirma) 3.20

Tabele de parete (20) cu icóne colorate si indreptariu langa densele de T. Rosiu 3.50

Carti roman. si Musicalie dupa catalogu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de inspectoru silvanale la padurile fonduriloru archidiececane greco-cath. din Blasiu se publica prin acésta concursu pâna la **31 Octobre** a. c. cu salariu anuale, care de-ocamdata se statorese in suma de 800 fl. v. a. solvinda in rate lunarie de-cursive.

Cei ce dorescu se obtina acestu postu, voru avea se documentédie pâna la terminulu prefriptu, cumcà sciu deplinu limb'a romana si au cunoscenti'a si celorlalte limbi din patria, apoi cà au cunoscentiile prescise din silvicultura, precum si calificatiunea receruta dela forestierii din tempulu presente si pentru mesurarea si maparea paduriloru.

Datu din Siedinti'a Consistoriulu metropolitanu greco-catholicu din Alb'a-Juli'a tinuta in Blasiu la 14 Septembre 1880.

Concursu.

Conformu conclusulu adunarei generali a Asociatiunei transilvane tinuta in Turd'a la 9 Augusta a. c. se publica concursu precum urmédia:

1. Unu stipendiu de 70 fl. v. a. pentru unu tineru, care cercetédia vreo scóla reala din patria;
2. Unu stipendiu de 60 fl. v. a. pentru unu ascul-toriu de agronomia;
3. Unu stipendiu de 60 fl. pentru unu elevu de pedagogia in patria;
4. Unu stipendiu de 60 fl. din fundatiunea „Gal-liana” pentru unu gimnasistu;
5. Doue stipendii de câte 60 fl. pentru tineri séu tinere, care cercetédia vreunu institutu de meserii séu de industria in patria.

Concurentii la aceste stipendii au de-a-si substerne suplicele loru la subscrisulu comitetu pâna in **25 Octobre** a. c., instruite cu atestatu de botezu si de paupertate, precum si cu testimoniulu de pe semestrulu II alu anulu scolastic 1879/80.

Sibiu, 18 Septembre 1880.

Comitetulu Asociatiunei transilvane.

Concursu.

In urm'a conclusulu adunarei generali a Asociatiunei transilvane tinuta in Turd'a la 9 Augusta a. c. se escrie concursu pentru urmatórele ajutórie:

1. Unu ajutoriu de 25 fl. dela societatea „Transilvani'a”, pentru unu invetiacelu de meserii, care pre langa alte atestate va avea de a substerne si contractulu inchiarietu cu maestrulu;
2. Unu ajutoriu de 20 fl. din fundatiunea „Tofaléna” pentru unu sodalu séu invetiacelu de meserii; la acestu stipendiu se voru preferi între altii, fiii nascuti din familiile tofalene;
3. Diece ajutórie de câte 10 fl. v. a. pentru tineri invetiacei de meserii.

Concurentii au de a-si substerne suplicele loru la subscrisulu comitetu pâna in **25 Octobre** a. c., instruite cu atesttau de botezu si de portare morala, precum si cu adeverintie dela maestrulu respectivu despre desterritate si diligenti'a in maistri'a cu care se ocupa.

Sibiu, 18 Septembre 1880.

Comitetulu Asociatiunei transilvane.

Anunciu.

Subscrisulu avendu lipsa de unu concipientu cualificatu, care se posséda si cunoscenti'a limbeloru patriei, invita prin acésta pe doritorii de a fi aplicati, a se adressá càtra densulu.

Blasiu, 22 Sept. 1880.

Ludovicu Csato

(32) 2—2

advocatu archidiececanu.

Anuntiu literariu.

Au aparutu de subt tipariu si se afla de vendiare la *W. Krafft* in Sibiu opulu:

Resbelulu orientalu ilustratu

de

Dr. A. P. Alessi si Massimu Popu.

Pretiulu eleg. legatu 8 fl.

Pe càtu va mai ajunge inca marginitulu numeru de esemplarie din premiulu coloratu „Ocuparea Plevnei” cumparatorii acestui opu ilu voru primi gratis, éra cei cari voiescu a'lu avea incadrat, voru avea a mai plati 2 fl. 70 cr. v. a.

Paul Gieslar,

(28) 2

librariu — editoru in Graz.

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**

Tipariulu lui **W. Krafft.**